

PRODUCENT: KRISTOFER CARLSSON
PROJEKTLEDARE: MIA BISANDER
BESTÄLLNINGNUMMER: 104656TV3

LILLA AKTUELLT TECKENSPRÅK DEN 19 MAJ 2017

Lilla Aktuellt skola och **Lilla Aktuellt teckenspråk** är ett samarbete mellan SVT och UR. Båda programmen sänds på fredagar. De tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig särskilt till barn och unga som tittar i klassrummet.

Lilla Aktuellt – teckenspråk vänder sig till döva barn och ungdomar med veckans utvalda nyheter.

Lilla Aktuellt teckenspråk sänds fredagar kl. 14.45 i SVT Barnkanalen.

Lilla Aktuellt skola sänds på webben kl. 10.00 och i Barnkanalen kl. 14.30.

Arbetsbladet består av diskussionsfrågor som knyter an till programmet.

Klipp och annat material om programmen finns på webben:

www.ur.se och <http://www.svt.se/barnkanalen/lilla-aktuellt-skola--teckensprak/>

Du hittar även Lilla Aktuellt teckenspråk på Facebook.

Vill du kontakta oss mejla på: teckensprak@ur.se

Huvudnyheterna handlade om:

- Stor cyberattack
- Kristoffer har skrivit en bok
- Fågelskådning med Alice

Happ hänt denna vecka:

- Ali Attar fick ingen tolk
- Fängelse för Swefilmer
- Donald Trump

Diskussionsfrågor

Stor cyberattack

Den senaste veckan har dataviruset WannaCry spridits över världen i vad som kallats den största cyberattacken någonsin. Viruset har smittat mer än 230.000 datorer i över 150 länder och alltifrån sjukhus, företag och myndigheter har drabbats. I nuläget har man lyckats få viss kontroll över viruset och nu jagar polisen i flera länder efter de som ligger bakom attacken.

UPPGIFT 1

Internet är en spännande plats där man kan hitta all möjlig information, hålla kontakt med kompisar, spela spel, kolla på film och en massa annat. Men det finns en del saker man måste tänka på när man är ute på nätet. Lär er mer om internetsäkerhet! Diskutera sedan tillsammans i klassen om hur man kan skydda sig mot hacking.

Tips! Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har en hemsida där man kan prova hur starkt ett lösenord är. Surfa in på www.dinsakerhet.se/sakrare-hemma/teknik-och-it/losenord/ och kolla in deras bästa tips. Kom bara ihåg att inte testa ditt riktiga lösenord!

Om du känner att du eller någon du känner har varit med om något annat obehagligt på internet, så kan det mycket väl vara ett brott. Läs mer här: www.jagvillveta.se

UPPGIFT 2

Alla hackare är inte kriminella eller ute efter att förstöra och göra livet surt för andra människor. Ta reda på mer om hackare! Gå ihop två och två och ta hjälp av sökmotorer på nätet!

- Vad gör egentligen en hacker?
- När kan hacking vara bra?
- Vad menas med en "white hat" hacker?
- Vem är Linus Torvalds och vad är han känd för?
- Vad är Dreamhack för någonting?

UPPGIFT 3

Hacking är inte möjligt utan internet. Internet som vi känner det har funnits i nästan 30 år även om tekniken är mycket äldre. Det var nämligen inte förrän 1990 som det fanns hemsidor med bilder och länkar på internet. Det går faktiskt att se hur internet såg ut för länge sen.

Genom arkivet Way back machine kan man se hur en hemsida har sett ut under åren. Ta reda på hur Utbildningsradions hemsida, www.ur.se, såg ut 1996, 2006 och idag. Vad har förändrats? Här hittar ni Way back machine: <https://archive.org/web>

Tips! Vet ni om att det finns ett museum över svenskt internet? Jo, det finns det faktiskt! Ni kan kolla in det här: www.internetmuseum.se

Kristoffer har skrivit en bok

17-årige Kristoffer Kold Erlandsen tyckte det behövdes en bok som tog upp hur det är att leva som döv i Sverige. Efter att ha pratat med sin pappa om det, bestämde han sig för att skriva boken själv. Han vill uppmuntra alla som har någonting de vill säga, att skriva en bok!

UPPGIFT 1

Vad skulle du skriva om ifall du skrev en bok? Fundera på vad du tycker är viktigt eller om det finns något som du är extra intresserad av. Skriv en kort förklaring på vad din bok skulle handla om, vad den skulle heta och rita omslaget. Presentera för varandra.

UPPGIFT 2

När man som Kristoffer skriver en bok om sitt eget liv, så kallas den ofta självbiografisk. Det finns många olika sorters böcker, därför brukar man dela in dem i något som kallas genrer.

Dela in er i mindre grupper och ta tillsammans reda på vad de här olika genrerna betyder:

- Memoar
- Deckare
- Novell
- Spänningsroman
- Fantasy
- Grafisk roman
- Facklitteratur

UPPGIFT 3

Fundera vem du är som bokläsare. Vilken är din favoritgenre? Har du läst någon annan genre? Finns det någon genre du är nyfiken på? Diskutera tillsammans i klassrummet!

Fågelskådning med Alice

Minns ni förra veckans inslag när vi fick följa med Alice och Filippa till Falsterbo fågelstation och lära oss om varför man ringmärker fåglar? I dagens program åkte vi tillbaka för att ta reda på mer om fågelskådning, vilka fågelarter som finns i Sverige och hur fåglarna gör för att inte flyga vilse.

UPPGIFT 1

Filippa kan väldigt mycket om fåglar och kan svara på Alice många frågor. Vad har ni lärt er av inslaget? Dela upp er två och två och försök komma ihåg vad Filippa berättade. Ta också hjälp av sökmotorer på nätet.

- Vad betyder det att fågeln häckar?
- Varför flyttar så många fåglar på vintern?
- Använder fåglar som kommer hit från till exempel Afrika karta för att hitta hit? Eller hur går det till egentligen?
- Hur många fågelarter finns det här i Sverige?
- Vilka är våra vanligaste fåglar?
- Vilka fåglar är sällsynta här i Sverige?

UPPGIFT 2

Alice undrade också vad som krävs för att bli en duktig fågelskådare. Filippa sa att det är bra att gå ut och titta på fåglar i naturen och läsa i fågelböcker för att lära sig mer. Det är bara att sätta igång!

Dela upp er två och två. Ta med er penna och papper och gå ut och hitta en lämplig plats för att titta på fåglar. Hitta någonstans bra att sitta och titta runt omkring er i minst 15 min. Vad ser ni för fåglar? Skriv ner en beskrivning av varje fågel: hur stor är den, vilken färg har den, var såg ni den? Försök gärna rita av den också. Väl tillbaka i klassrummet kan ni ta era beskrivningar och med hjälp av ett fågellexikon (det finns på internet om ni inte har ett i skolbiblioteket) ta reda på vad det var för fåglar ni såg. Hur många olika arter såg ni tillsammans i hela klassen?

UPPGIFT 3

Fåglar är populära djur i myter och historier. Dom flesta har ju hört talas om till exempel Kalle Anka!

Dela upp er i fem grupper och ta reda på så mycket ni kan om några kända fågelberättelser. Använd era skolböcker och lägg till information från internet. Ta reda på var berättelsen kommer ifrån och sammanfatta handlingen och budskapet i historien tillsammans i gruppen. Presentera för era klasskompisar och rita gärna bilder så ni kan visa hur er fågel ser ut.

- Baletten Svansjön
- Storken som levererar barn
- Nils Holgerssons resa
- Fågel Fenix
- Fredsduvan

Happ hänt

UPPGIFT 1

Ali Attar som är spelare i svenska dövländslaget i fotboll bröt benet under en match och fick åka ambulans till Karolinska sjukhuset i Solna för att opereras. Det var ingen rolig sjukhusvistelse, Attar beskriver den som sitt livs värsta. Attar är beroende av en tolk för att kunna kommunicera med folk runt omkring sig, men sjukhuset fixade inte fram någon. Istället skrev läkarna och sjuksköterskorna lappar när de behövde prata med honom. Det är inget bra sätt att kommunicera på och inför en operation vill man ju veta vad som ska hända. Attar tycker att det är oacceptabelt med så dåligt bemötande och attityd mot döva patienter. Karolinska sjukhuset har svarat att alla patienter måste få möjlighet att få information på ett språk de kan och att det är tråkigt när sådant här händer.

Har du varit med om en situation där du inte har fått tillräckligt med information eller inte kunnat göra dig förstådd? Vad gjorde du åt det? Vad hade du kunnat göra åt det? Vad hade andra behövt göra åt det?

Dela upp er i mindre grupper och berätta för varandra.

UPPGIFT 2

Det har stormat mycket kring USA:s president Donald Trump den senaste tiden. I veckan kom det fram att Trump kan ha försökt stoppa FBI, som är en amerikansk polismyndighet, från att undersöka om några i Trumps stab haft hemlig kontakt med Ryssland under valkampanjen. Om det stämmer att Trump har försökt att stoppa polisens arbete så är det allvarligt, för ingen får hindra rättvisan – inte ens en president! Det är ett brott säger experter och politiker. Nu pratar vissa till och med om att Trump inte ska få sitta kvar som president, men Trump själv säger att han är oskyldig.

Ta tillsammans reda på lite mer om bakgrunden till skandalen och diskutera i klassen.

Vad heter den ryska presidenten? Varför tror ni att Ryssland har intresse av vad USA gör?

UPPGIFT 3

I början på veckan dömdes två män som drivit sajten Swefilmer för brott. Swefilmer är en sida där folk kunna titta på filmer å tv-serier gratis. Men de som höll i sajten hade inte rätt att visa och lägga upp filmerna. Filmföretagen fick inte betalt för att deras filmer visades. Sidan var alltså olaglig. En av männen har tjänat flera miljoner på sajten och han dömdes till fängelse och ska också betala 14 miljoner kronor i böter.

Anledningen till att det inte är tillåtet är något som heter upphovsrätt. Dela upp er i grupper och ta reda på vad det är. Diskutera sedan i klassen om vad ni tycker, ska man få ladda ner vad som helst gratis eller borde det kosta pengar?

Tipsa oss!

Har ni tips på nyheter eller andra spännande saker på gång som ni tycker vi borde berätta om i Lilla Aktuellt teckenspråk? Kontakta redaktionen!

Mejla till: teckensprak@ur.se